

nomini tuo sacrabunt, honori tuo dedicabunt. Expende signatim illa: Totum iure possidens Filii regnum. Cum enim Deipara sit Charissima Christi Mater, & sponsa, par utriusque fors erit, & similis conditio, potestas, Majestas, & honor, una utriusque assignata Empyrea habitatio. Imò, ut Arnoldus Carnot. ajebat de Laud. Virginis; Filii gloriam cum Matre non iam communem iudico, quam eandem.

Arnold.

Empyreum per Sancta Sanctorum designatum.

Hebr. 9. 11.

Ut in loco locaretur Maria, quasi Arca testamenti.

Rom. 3. 25.

S. Iudeph.

Psal. 131. 8. Celebrat David Maria assumptionem in Empyreum Juvenalis.

1106 Commune est Doctorum placitum, ea five Tabernaculi Mosaici, five Templi Salomonici parte, quæ intima erat, & Sancta Sanctorum dicebatur, id est, sanctissima, Empyreum cælum fuisse designatum. Ita Josephus lib. 3. Antiquit. cap. 8. S. Thomas 1. 2. q. 112. a. 4. & plures alii Paulum secuti ad Hebræos c. 9. v. 11. ubi de Jesu supremo Ecclesiæ Pontifice: Introivit semel in sancta (Sanctorum) æterna redemptione inventa: id est, in cælum Empyreum introivit semel in die Ascensionis. Sed quorsum, dices, intima hæc, sanctissimæque Tabernaculi, vel Templi pars exstructa est? Certè ut in ea locaretur testamenti Arca cum Propitiatorio, habens in urna aurea Manna, & duos hinc inde aureos Cherubinos se invicem respicientes, expansis alis, & versis in ipsam arcam & propitiatorium vultibus. Etenim propitiatorium Christi Domini erat typus iuxta illud Pauli ad Rom. 3. 25. Quam proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius. Græcè est, propitiatorium. Arca verò, ex communi Patrum mente, Deiparam Matrem præsignavit. Unum audiamus Iudephum in Ser. de Assumptione: Uterus Virginis per arcam figuratur, qua cuncta Sacramentorum arcana in se habuit. Habuit enim panem illum, qui de cælo descendit: habuit legem testamenti novi, quia legislatorem genuit. Et ideo rectè arca Sacramentorum Dei Virgo Maria fuit. Cherubinis duobus tum Angelicam, tum humanam naturam figurari, nonnulli arbitrantur: duæ enim hæc rationales naturæ Christo ac Deiparæ debitum cultum, & obsequium præstant, & ad Dei fructuonem assumuntur. His ergo positis, quis non animadvertat eò præsertim conditum cælum Empyreum, ut esset per amplum Virginis palatium? Quid aliud sanctissima illa Templi pars portendebat ad id potissimum constructa, ut extaret Virginei Typi, arcæ nempe, augusta sedes? Huc spectabat purpureus Vates Psal. 131. ubi cum respectu ad arcam in alia ex aliis locis diu ad sportatam, ac demum in Sionis arcem invec-tam, Marianam prædicat in cælos assumptionem v. 8. Surge, Domine, in requiem tuam, tu & arca sanctificationis tue. Ut enim rectissime Juvenalis Jerosolymitanus Antistes relatus à Glyca 3. p. Anna. Quia norat David eam, que Christum utero suo gestasset, ac illam ipsam ob causam, arcam sanctificationis esse, eodem pacto resurrexerunt ex sepulchro, quo & natus ex ea Dei Filius & Deus resurrexit; idcirco non abs-re, consimilem utriusque resurrectionem ex mortuis, multo antè quasi pictura quædam expressit: Surge Domine. Hinc tam insolenti illa prægestiens David lætitia, Regem planè exutus, byssina excultus stola, armigeratum pulsans organum, modulata concinens voce, numero-roso subsiliens tripudio, procedentem arcam, ingredientis in Regiam Sionis arcem (cæli utique Empyreum umbram) Mariæ ad cælos assumptæ typum festa profecutus est pompa. Vide 2. Regum 6. & vers. 1. Paralip. 13.

SECTIO XLV.

Thronus Deiparæ regius columna nobis & ignis exiit, ex quo & Israelitas, & Christianos ducit, illuminat, obumbrat, ac protegit.

1107 Hoc ipsa Virgo satis dilucidè fate-tur, dum ait: Et thronus meus in columna nobis. In hunc quippe sensum verba hæc interpretantur non pauci. Illis nos splendorem conciliemus. In primis exilat hominibus Deipara ignotæ viæ ductrix columna, eos ad Empyreas sedes tuto dirigens, per vias justitiæ. Propterea Græcis dicta οδηγος, odegotria id est, viæ monstratrix à verbo, οδηγω, id est, deduco, vel dux sum itineris. Cujus Marianæ nomenclaturæ meminit Nicephorus Gregoras lib. 4. Romanæ Historiæ. Dux omnium appellatur à SS. Ephrem, & Anselmo in Deprecat. ad Virginem. Mariâ illâ Moysis sorore præfiguratam Mariam Dei genitricem, nemo ignorat. Expende quod de illa facer prodit textus Exod. 15. 20. post superatam ab Hebræis mare rubrum: Sumisit ergo Maria prophetissa soror Aaron, tympanum in manu sua: egresseque sunt omnes mulieres post eam cum tympanis & choris, quibus præcinebat &c. Certè Maria hæc in typum Deiparæ fidelium omnium ductricis, gradientibus per desertum præcinebat, præibat, ac præcedebat. Ut enim inter alios, S. Chrysologus Ser. 146. locutus de Matre Virgine: Et ut semper Maria humana prævia sit salutis, populum, quem unde genera-trix commisit in lucem, ipsa iure præcessit in cantico. Præcessit quidè ut Hebræorum tunc ductrix, futura item Christianorum ad Empyreas sedes gradientium perpetua viæ demonstra-trix. Quò spectat illud Numer. 12. 15. ubi de Maria illa prophetissa: Exclusa est itaque Maria extra castra, & populus non est motus de loco illo, donec revocata est Maria. Sed quare non ultra progreditur populus non præ-eunte Mariâ? Patet (ait ibi Lyranus) impedimentum itineris ex reverentia ad Mariam. Consultissimè sanè id factum reor, ut porten-deretur, absque ductrice Maria Dei Matre, nemini patere ad cælestia regna iter, & à recto itinere Marianam non sequentes tanquam præeuntem columnam.

Via monstratrix Deiparæ: omnium ductrix ad cælum gradientium.

Exod. 15. 20.

S. Chrysol.

Numer. 12. 15. Sine Ductrice Maria non iit ad castra.

Lyranus.

Gant. 4. 4. Maria insit turris Davidicæ viam demonstrans.

P. Sanctius.

1108 Cant. 4. Inter alia ab Sponso data Virgini Matri elogium, illud singulare: Sicut turris David collis tuum, quæ adificata est cum propugnaculis. Colli nomine significari totius corporis habitum excelsum, erectum, firmum-que nonnulli putant; sed altiori sensu eminentiam Marianæ sublimitatis designari, & virtutum omnium congeriem. Verùm cur Davidicæ turri assimilatur Mariana celsitudo? Certè ex nostri Sanctii, & aliorum mente; Sicut Pharus navigantibus portum, sic turris illa iter agentibus urbem ostendebat. Unde ex Hebræo communis illa translatio: quæ adificata est ad docendum: imò, ut supra statuimus, transferri potest: quæ adificata est cum collucē-tibus globulis, longè latèque radiantibus Soli quàm similibus. Ecce tibi quare Mariana sublimitas assimilatur Davidicæ turri in editissimo montis Sion loco sitæ. Quemadmodum enim turris illa iter agentibus ductrix erat noctu accensis in ea luminaribus, diu ipsâ suâ celsitudine; sic Deipara ob suam sublimitatem eximiam,

Georgius.

Maria, columna illa s. S. Bonav.

Cretens.

Mai. 2. 2.

Mons fulgens domus Domini Maria, à quo illuminatur.

711

Maria est mons domus Domini lucens, illuminans, Abulens.

Abrahamus filium im-molaturus columnam ignis in monte Moria vidit. Maria portendebatur. Burgenf.

S. Bernard.

Maria columna est obumbrans

eximiam, viæ est demonstratrix, qua iur ad astra. Quapropter Georgius Episcop. Nico-medienfis Virginem ita alloquitur: Faciem, tanquam signum aliquod, tolle sublimem; & ad te dirige orbem terræ. 1109 Deinde ex. at nobis Deipara illumina-trix columna gradientibus per hujus vitæ de-fertum. Sic S. Bonav. in Speculo Virgin. c. 3. Maria & columna ignis in nocte sæculi hujus il-luminans nos, imò illuminans mundum multis sue misericordiæ beneficiis. Consonat Cretensis Orat. 2. de Deipara: O columna vivifica non carnalem per lucem deducens Israel, qui fu-gatur, sed spiritualem, qui deducitur ad iner-rantem lucem cognitionis divinis illuminans fa-cibus. Quibus ut splendorem concilias, vide dicta superius ad illud, Ego feci in cælis ut ori-retur lumen indeficiens. Adde tamen illustre Ilaicæ Vancium c. 2. 2. Et erit in novissimis diebus præparatus mons domus Domini in verti-que montium, & fluent ad eum omnes gentes. Quod quidem ad Virginem Matrem revocant haud pauci Ecclesiæ Proceres. S. Gregor. Tom. 2. lib. 1. in c. 1. Regum; S. Bernardus Tom. 3. Ser. 11. a. 1. c. 2. S. Andreas Archiepisc. Jerofolym. Ser. de Deipara, Albertus Magnus in c. 10. Lucæ, Hugo Cardinalis in Pf. 23. & mul-ti ex recentioribus In epretibus: qui omnes mō-tem Domus Domini nominari hic Deiparâ Ma-riam, meritò arbitrantur ob culmen supremæ, ac firmissimæ dignitatis, ad quam Deus illam evexit. Premo igitur ad rem nostram voces il-las præparatus & fluent. Pro priori habet Lxx. Interpretes ephraim, id est, splendens, & ful-gens; ut observat ibi Leo Caltrius. Unde Propo-copus legit; erit illustris: S. Chrysost.; erit conspicuus & splendens. Erit sanè Mons Ma-riantus, mons splendidus, fulgentissimus, su-perno lumine plenus, undequaque collucens. Verè erit abundè illuminans Maria: imò & il-luminatrix ad omnium illuminationem. Prop-terea subtextit: & fluent ad eum omnes gentes. Hebræicè, nahar, quod est illuminare, illu-strare, lumine illustrari. Unde sic efferas: Erit splendens & fulgens, illustris & conspicuus mons Domus Domini in vertice montium, & illumi-nabuntur ab eo omnes gentes. Biblicè periti ob-servant, fieri in his verbis respectum ad mon-tem Moria, qui mons Domus Domini appella-tur 2. Paral. 3. 1. & cap. 3. 15. & Jerem. 26. 18. S. Hieron. in lib. quæst. Hebræic. in Ge-nesim, notat ex Aquila, Moria interpretari lucens, & illuminans. Sic forsam appellatus hic mons, quia (ut refert nec imprecbar A-bulensis ad c. 22. Genes. v. 2.) secundum quos-dam Hebræos, super montem illum, in quo fu-tura erat immolatio Isaac, vidit quamdam co-lumnam ignis Abraham in loco propriissimo, ubi strues lignorum componenda erat. Placet sum-mopere Burgenfis placitū existimantis in Ad-ditione 1. ad c. 22. Genesis, nomen Moria, & nomen Maria, unum & idem esse tū Hebraica formatione, tum significatione: Unde (conclu-dit ille) non incongruè diceretur quòd ille mons sanctissimus intitularetur à B. Virgine. En tibi, quo jure dicatur Deiparæ columna ignis gra-to suo splendore nos illuminans, ut metam at-tingamus beatam, ipsa ductrice. 1110 Rursus, suos obumbrat, tegit, ac protegit magna hæc Mater ad instar columnæ nubis: Maria est columna nubis (ait S. Bonav. in Speculo c. 3.) quia tanquam nubes protegit ab æstu divinae indignationis, & ab æstu diaboli-

æ tentationis, sicut dicitur in Psal. 104. v. 39. expandit nubem in protectionem eorum. Et Cre-tensis Orat. 2. de Deipara. O nubes tota lucida adumbrans dilectum Dei populum. Duo statuit Bonaventura; primum, Mariam uti columnam nubis nos ab æstu divinae indignationis pro-tergere. Etenim, exardere vel exardescere iram Dei peccatores, Biblica phrasid est irati inflat ignis confurantis, & devastantis omnia. Psal. 2. v. 12. & Psal. 88. vers. 47. Ecclesiastici 16. 7. Num. 16. 35. Imò Sol æstu suo exarde-scens extat divinae iræ enbiema. Cantic. 1. 5. Nolite me considerare quod fusca sum, quia de-coloravit me Sol. Pagninus, Vatablus & alii vertunt, aspexit me Sol. Aquila, combussit me. Theodosio, terrefecit me. Symmachus, torvè inspexit me: id est, defævit in me exæstuan-te ira ejus. Ab hoc igitur effervescent e divi-næ indignationis æstu nos chumbat & pro-tegit Deipara Virgo, ne absumatur. 1111 Magnum planè, & omni admiratio-ne dignissimum illud Moyii obiectum rubi ar-dentis, & incombusti spectaculum Exod. 3. Exod. 3. 4. Apparuit ei Dominus in flamma ignis de medio rubi; & videbat quòd rubus arderet, & non combureretur. Deus ipse erat, qui in fen-ticofa planta cernebatur, verè ignis consu-dicaturus, sed iustificaturus. Theodorus. Rubus in-dex præsto adest, non jum-dicaturus, sed iustificaturus. Theodorus. Rubus accenditur, ignis conspiciunt, & ta-men quæ ignis natura fert, non operatur? Illu-minat, non consumit; abstergit, non incendit; beneficium impendit, pœnam non adfert? Res-pondet argutè & arcanè. Index inter reos de-moratur, nec ulli tamen pœna irrogatur: iudex præsto est, non judicaturus, sed iustificaturus. Præfigurabat rubus ille (ut ajebat S. Chry-sologus Sermon. 164.) aculeis malitiæ plenum, & ingratum cultura legis populum. In quem ira Deus exæstians videtur descendisse fun-cturus iudicis munere. Sed ubi divinus ru-bus portavit & concepit incendium, usque id-eo temperatur, ut sola illi videatur superes-se illustratoria virtus in majorem & gra-issimam lucis copiam erumpens. Ut pulchro hoc em-blemate portendatur cohibita & repressâ Dei ira, quæ in peccatores exardescerebat: Index præsto est, non judicaturus, sed iustifi-caturus. Et ut Clemens Alex. loquitur: Psal-tens per rubum. At unde, quæso, acerrimus alioquin iudex tam mitis apparet, ut exarde-scere ira deposita totus blandiatur, placidè præstat non consumat, sed illuminat; non pœ-nam adferat, sed beneficium conferat? Puta-verim adfuisse ibi Virginis Matris Symbolum, sicut lilium, seu rosam inter spinas, levem, blandam, gratam, & sua ineffabili pulchritu-dine Dei iras temperantem. Certè in flamma dium rem-ignis dicitur divinum apparuisse Numen de medio rubi, Hebræicè de corde ignis, seu in corde ignis, vel rubi; solet enim cor sumi pro medio cujuscumque rei. Statuimus autem su-pra n. 347. Deiparam esse & appellari Eccle-siæ cor; juxta interpretationem Hiesychii ad illud Psal. 45. 1. Eructavit cor meum Verbum Psal. 45. 1. bonum, ita scribentis: Dicuntur hæc ex perso- Hiesich. Ecclesiæ cor Deipara.

Dei populum ab æstu divina ira, Cretens.

Cant. 1. 5.

In rubo ju-dex præsto adest, non jum-dicaturus, sed iustificaturus. Theodorus.

S. Chrysol. Rubus in-dex præsto adest, non jum-dicaturus, sed iustificaturus. Theodorus.

Deipara erat, quæ sunt ira ab-irina incen-dit perabat.

Ecclesiæ cor Deipara.

Hiesich.

lenticosos peccatores versans, vix sciat scele- ratissimos plectere, totus solvitur in blandi- tias. Quod ipse ex Maria habuit, verè nobis columnâ nos protegente ab æstu divinæ in- dignationis.

Apoc. 12. 1. Dicitur totus ignis ardens & flammans, & aqua Mariana carnis obiectus, temperatus nube.

Cælius.

Bernard.

Idem.

Maria ab æstu Diaboli nos protegit. S. Bonav.

Marianam umbram captemus, ut à Demonio meridiano liberemur. Canticor.

Ecc. 24. 19. Ariltoæ.

1114 Hinc referas Prædionem, seu colu- binam arborem, ejus meminit S. Petrus Da- mianus lib. 2. Epist. in 18. Nam arboris umbra columbas defendit à Draconis eas insectantis immunitate: Draco enim valde formidat ejul- modi umbram sibi lethalem: Donec ergo co- lumbe (ait Damianus) sub arboris illius um- braculo fuerint commorata, nullis eas crudelis illa bestia valet insidiis ledere: alioquin si pro- cul eas invenerit, sine ullo contradictionis obsta- culo repentinus invadit. Quid pro Mariana umbra à diabolicæ tentationis æstu nos prote- gente luculentius? Jam supra expendimus, pro Virginis triumpho de tartareo Dracone, illa Genes. verba c. 3. 15. Inimicitias ponam inter te, & mulierem; & semen tuum, & semen illius; ipsa conteret caput tuum. Modò observo fly- gum hunc Draconem, cujus larvam Luciferi sibi induit, fuisse ignitum, juxta multorum Pa- trum, & interpretum eximiationem; quam juvat Habacuc 3. v. 5. Egre dicitur Diabolus ante pedes ejus. Pro Diabolo est Hebraicè reseph, quem S. Hieronymus antiquum serpentem in- terpretatur, qui Evam seduxit. Significat au- tem reseph (ut Arias, Raphaelengius, & Fa- bricius in Bibliis animadvertunt) serpentem ignitum, sive carbonem. Et Isaias c. 14. 28. Serpentem volucrum dixit, Hebraicè saraph, id est, ignitum. Et c. 30. 6. describit regulum volantem, Hebraicè, serpentem ignitum vol- antem. Et quidem multi Draconem illum cum ignito aliquo ex illis conferunt, quorum meminit Moyses Nu. 21. 6. Satis hæc apta serpentina & ignota forma astutissimo impo- tori, ut vehementissimus Diabolicæ tentationis æstus portendatur, à fortissima Virgine Dei- para vincendus, & à nobis nisi sub opaca tantæ Virginis umbra deprimendus. Accipe unius S. Fulberti Episcopi verba in Serm. de Fulbert. Nativ. B. Virginis: Quid est, fratres, in hoc loco serpentis caput contere, nisi principalem Diaboli suggestionem, id est, concupiscentiam resistendo superare. Si ergo queratur, quam- mulier hujusmodi victoriam operata est? Pro- fectò non reperitur in linea generationis huma- næ, donec perveniatur ad illam, de qua agi- mus, Sanctarum sanctam. En tibi qua ratione Deipara concupiscentiæ æstui occurrat, fla- grantes Dæmonis tentationes temperet, & extinguat. Verè nobis extat salutifera umbra, stygio Draconi ignito lethalis; verè opaca nubis columna, & gratissimum refrigerium.

Moralis illustratio.

SECTIO XLVI.

Calum eris, si à te ipso, & terra contuber- nio longè sejungaris, caelestia & aeterna quaerens.

1115 Sic elucidat moralissimè Carenis Hu- go hæc divinæ Sapientiae verba: Ego in altissimis habitavi: id est, in viris sanctis, qui fuerunt alti, qui supra totum mundum al- tiores, qui supra seipsos altissimi, qui cum Deo in caelestibus habitant. Quasi dicat: Ad instar caelorum extant, qui à seipsis, & à telluris squalore segregati caelestia & aeterna quaerunt, mundialibus bonis contemptis.

Genes. 1. 1. habes: In principio creavit Deus calum, & terram. Hebraicè pro creavit, est bara; quod Oleaster vertit, separavit, di- visit.

Mariana arboris um- bra à Dra- conis igniti æstu nos pro- tegit. S. Pet. Dam.

Genes. 3. 15.

Habac. 3. 5.

Fulbert.

Hugo.

Genes. 1. 1.

Genes. 1. 1.

Genes. 1. 1.

Genes. 1. 1.

Perinde sicut creari calum & terram, atque separari & dividi calum à terra. Genes. 1. 6. Fuit firmamentum in medio aquarum, & dividat aquas ab aquis. Et factum est ita: vocavitque Deus firmamentum, calum. Esto, id ita habet: certè non prius firmamentum appel- latur à Deo calum, quàm à terra inani & vacua separatur: Vocavitque Deus firmamentum ca- lum. Quod si cali nomen habet, ac creari di- citur in ipso sacra Scripturae vestibulo, id quidè habet propter separationem à terra sor- dida & inani; ut doceamur, eos dumtaxat cali nomen, & rem mereri, qui à terrenis squalenti- bus & vacuis, alta petunt, caelestia, & aeterna. Ferè hoc expresse ad ea verba Stephanus Can- tuariensis in allegoriis Tilmanni: Vocavitque Deus firmamentum, calum: quia mens justis, quæ per bona opera firmamentum est, calum dicitur, quia & sculpta est virtutum floribus. Sed lucu- lentius Origenes Hom. 1. in Genesim: Sicut firmamentum calum appellatum est, ex eo quòd di- vidat inter eas aquas, quæ super ipsum, & eas quæ sub ipso sunt; ita & homo, qui in corpore pos- tus est, si dividere potuerit, & discernere quæ aquæ sunt superiores super firmamentum, & quæ sub firmamento, etiam ipse calum appellatur.

Genes. 1. 6.

Cali nomen non meretur, qui à terra non separatur. Stephan.

Isai. 58. 13. Qui terra est, in calum abit, terrenis contemptis.

Isai. 66. 1.

Caelestibus intentus, calum est, sedes Dei quiesca.

quod in pedum appellatione figuratè indica- tur. Certè, terra eris subtrata Dei pedibus, uti pars divinæ providentiæ abjectissima, si ter- renis fueris intentus; si verò caelestibus, calum eris, ubi divina Majestas & Mauris maximè spectatur, & splendet magis Dei providentia.

Audiendus hac super re Regius Cantor qui Pfal. 49. 4. Sursum ad- vocat Deus calum à ter- ra, id est, ju- sti à pecca- toribus. Pfal. 49. 4. inter alia Dei magnalia hoc unum ce- lebrat: Advocavit calum sursum, & terram dis- cernere populum suum. Multi legunt: ut discer- nat. S. Cyprianus de bono patientia; & 2. Te- stim. n. 28. ut separet populum suum. Etenim dum calum sursum advocat, à tellure illud se- parat, ut sic cali nomen habeat; cujus separa- tionis significationem exhibet è vestigio, cum ait: ut separet populum: justos scilicet à pec- catoribus; quasi illos calos appellat, hos autem terrâ. In hunc sensum verba interpretatur He- fychius in Catena Danielis Barbari super 50. Pfalmos: Et quomodo calum sursum cum eo loci collocatum sit? An calum vocat eos, quia caele- stia sapimus? De quibus Paulus dicebat: Sicut portavimus imaginem terreni, sic portemus ima- ginem coelestis. Terram, terrena cogitantes vo- cat, qui luto, & lateris operi inserviunt. Igitur qui caelestia quaerunt, & se, suamque abe- gantes voluntatem, caduca contemnunt, & à terrenis separantur, minimè terra sunt, calum quinimo sursum advocatum exsiliat: in quo Deum excelsum habitare, gloriari, & maxi- mè exultare, testatur idem Vates Pf. 112. Ex- celsus super omnes gentes Dominus, & super cae- los gloria ejus. Pfal. 112.

Pfal. 49. 4. Sursum ad- vocat Deus calum à ter- ra, id est, ju- sti à pecca- toribus.

Hefychius.

Pfal. 112.

Apoc. 12. 1. Ecclesia tota caelestis de- scribitur, dum Lunam calcatur, id est, terrena.

S. Gregor.

S. August.

Gene. 15. 5.

Terra es, s; terrena cu- ras; calum, si caelestia. Gen. 13. 16.

1118 Apoc. 12. 1. Signum magnum apparui- se in caelo dicitur: Mulier amicta Sole, & Lu- na sub pedibus ejus, & in capite ejus corona stel- larum duodecim. De Ecclesia Christiana in ter- ris militante litteralem esse sensum, commu- nior fert existimatio. Porrò tota ipsa caelestis describitur; & cum universo caelorum ornatu gaudeat, Sole nempe, Luna, & stellis ad illam ambitiosè exornandam descendentibus, cali nomine perfertur. Illud unum negotium fa- cessit; quo pacto quæ in terris adhuc versatur, & inter viatores militat, Sole appareat vestita stellasque coronata, cum hæc luminaria omni- no extant sublimissimi cali signa? Certè Ec- clesia & tota caelestis est, & in terris nihilomi- nus degit; quia cunctis ea mundialibus bonis superior existit, quæ pedibus calcatur, & vesti- gius premit per sui ipsius abnegationem. Ut enim S. Gregor. lib. 34. Moral. c. 7. Quia cum- ula temporalia despicit, Lunam sub pedibus pre- mit. Huc advoces S. Augustinum ad rem præ- sentem eleganter opportunum, in Pfal. 96. Tu, si vis, calum eris: purga de corde tuo terram. Si terrenas concupiscentias non habueris, & non frustra responderis, si sum te habere cor, ca- lum eris. Capisti capere quæ sursum sunt, & non quæ super terram, nonne factus es calum? Carnem portas, & corde jam calum es: con- versatio enim tua in caelis est.

1119 Genes. 15. v. 5. Abrahamum sic allo- quitur Deus: Suffice calum, & numeras stellas, si potes: & dixit: Sic erit semen tuum: non tam carnale, quàm spirituale. De Abraham adopti- va & Christiana posteritate sermo est; ipse quip- pe credentium pater, ex cujus nepotibus Chri- stus carnè assumpsit. Componere cum his ver- bis alia c. 13. 16. præjacta: Faciam semen tuum, sicut pulverem terræ. Nimirum fidelem po- pulum futurum esse ait & stellato caelo, & terreno pulveri similem. Certè, si copiosam dumta-